

האקדמיה ללשון העברית

מונחים שונים ברפואה

אדר שני תשע"ד, מארס 2014

את הרשימה הכינה הוועדה למונחי רפואה של האקדמיה ללשון העברית בישיבותיה בשנים תשס"ט-תשע"ד (2009-2013). הרשימה נדונה בישיבת ועדת המינוח המרכזית ביום י"ט בשבט תשע"ד, 20 בינואר 2014, ואושרה במליאת האקדמיה ללשון העברית בישיבתה ביום א' באדר שני תשע"ד, 3 במארס 2014 (ישיבה 336).

חברי הוועדה למונחי רפואה

אנשי המקצוע – צבי גימון (יו"ר), מנשה ברזילי (מכותב), דרור גוברמן, יואל דונחין, פנחס דניאל לבנסארט (מתשע"ב), דוד לברטובסקי (מתשע"א), בנימין מזוז, יורם מערבי (מתשע"ג), שרון עמית (מתש"ע, מכותבת), עידית פוזנר, דניאל פלוסר (מתשע"ב), הלל פרת (מכותב), יהודה שינפלד (מכותב), משה תירוש ;
נציגי האקדמיה ללשון העברית – בנימין אליצור, אפרים חזן, שמא פרידמן.
מרכזת הוועדה: טובה שטראוס שרברין מן המזכירות המדעית של האקדמיה.

ברשימה כמה תיקונים והשלמות למונחי רפואת הלב ולמונחי אורולוגיה, ומונחים שהגיעו אל הוועדה בעקבות פניות מאנשי מקצוע ומן הקהל הרחב. מקצת המונחים נכללו במילון רפואה תשנ"ט ושוננו בעקבות הדיון החוזר בהם.

המונחים ברשימה מסודרים בסדר ענייני.

מס'	מונח עברי	מונח לועזי	הערות
תיקונים והשלמות לרשימת מונחי רפואת הלב (תשע"ג)			
1.	מְקַצֵּב גְּתִי	sinus rhythm	במקום מְקַצֵּב גַּת שנקבע ברשימה הראשונה
2.	מְבַחֵן מְאֻמָּץ מְשֻׁרָה-תְּרוּפָה, מְבַחֵן מְאֻמָּץ מְשֻׁרָה	pharmacological stress test	
3.	הַפְרָעַת מְקַצֵּב שֶׁבְּשׁוֹבִית	reentry arrhythmia	שבשׁוֹבִי – חִידוּשׁ
4.	מְסַתֵּם תּוֹתֵב [מעשה ידי אדם; הוא לקוח מבעל חיים (מסתם תותב ביולוגי) או עשוי מחומרים סינתטיים (מסתם תותב מכני)]	prosthetic valve	בוטל סַתֵּם למסתם מלאכותי.
5.	תַּחְזִירַת מְסַתֵּמִית [במסתם בלב]	valvular regurgitation	חִידוּשׁ
תיקונים לרשימת מונחי אורולוגיה (תשס"ז)			
6.	אֵי-נְקִיטַת שֶׁתָּן בְּדַחֵף	urge urinary incontinence	במקום אֵי-נְקִיטַת שֶׁתָּן בְּדַחֵק
7.	אֵי-נְקִיטַת שֶׁתָּן מְלַחֵץ	stress urinary incontinence	במקום אֵי-נְקִיטַת שֶׁתָּן בְּמֵאֻמָּץ.
מונחים שחזרו לוועדה לאחר דיון במליאה			
8.	חֻבְלָה	trauma	חִידוּשׁ . במקום חֻבְלָה
9.	קִהְיוֹן [שם התואר: קִהְיוֹנִי]	dementia	חִידוּשׁ . במקום שֶׁטִּיוֹן, הִסְתַּר בִּינָה
10.	טְפוּלָּנִי, יְטְרוֹגֵנִי	iatrogenic	חִידוּשׁ
מונחים בהתפתחות וגדילה			
11.	אֵי-יְצִירָה	aplasia	מונחים קודמים: אל-התפתחות (ביולוגיה תשס"ט); אי-עיצוב, בילום (רפואה תשנ"ט)
12.	יְצִירַת יְתָר	hyperplasia	מונח קיים

13.	גְדִילַת יָתֵר, הַגְדֵלַת יָתֵר	hypertrophy	מונחים קודמים : גְדִילַת יָתֵר (ביולוגיה תשס"ט) ; הִפְרָטְרוֹפִיָה (רפואה תשנ"ט)
14.	תַת-גְדִילָה	hypotrophy	
15.	תַת-הַתְפַתְחוֹת	hypoplasia	מונחים קודמים : תַת-עֲצוּב (רפואת שיניים תשנ"א), עֲצוּב חֶסֶר (רפואה תש"ט)
16.	חֶסֶר גְדִילָה ; דְלָדוּל	atrophy	המונח הקיים : דְלָדוּל (מילונים שונים)
גיל המעבר והפסקת הווסת			
17.	גִיל הַמַעְבֵר	perimenopause	
18.	אֵל-וֹסֵת	amenorrhea	מונח קיים
19.	אֵל-וֹסֵת רֵאשׁוֹנִי	primary amenorrhea	מונח קיים
20.	אֵל-וֹסֵת מְשֻנִי	secondary amenorrhea	מונח קיים
21.	תַם וֹסֵת	menopause	במקום חֲדָלוֹן וֹסֵת
פרע / dys-			
22.	פְרַע זֶקְפָה	erectile dysfunction	במקום הַפְרָעָה בְּזֶקְפָה
23.	פְרַע בְּרָקוֹן	voiding dysfunction	במקום הַפְרָעָה בְּהַטְלַת הַשִּׁתוֹן
24.	צְרִיבָה בְּהַשְׁתָנָה, צְרִיבָה בְּהַטְלַת שִׁתוֹן	dysuria	במקום הַפְרָעַת שִׁתִינָה
25.	בִיאָה מְכַאיְבָה	dyspareunia	במקום בִיאָה מְכַאיְבָה ; בִיאָה תַפְלָה
26.	פְרַע לְדָה	dystocia	במקום קְשִי לְדָה, לְדָה קְשָה
27.	פְרַע הַתְגַרְמוֹת	dysostosis	במקום הַפְרָעָה בְּהַתְגַרְמוֹת.
28.	פְרַע הַתְהוּוֹת	dysgenesis	במקום הַתְהוּוֹת לְקוּיָה
29.	פְרַע הַתְפַתְחוֹת	dysplasia	
30.	פְרַע הַתְקַרְנוֹת	dyskeratosis	במקום הַתְקַרְנוֹת לֹא-תַקִינָה
31.	פְרַע תַאי דָם	blood dyscrasia	במקום לְקוֹת מְזַג הַדָם
32.	פְרַע מֵתַח שְרִירִים, פְרַע מֵתַח	dystonia	במקום הַפְרָעַת מֵתַח שְרִירִים, הַפְרָעַת מֵתַח
33.	פְרַע עֵכוּל	dyspepsia	במקום קְשִי עֵכוּל
34.	קֶצֶר נְשִימָה	dyspnea	
35.	פְרַע בְּרֵאִית צְבָעִים	dyschromatopsia	במקום לְקוֹת בְּרֵאִית צְבָעִים
36.	פְרַע טַעַם	dysgeusia	במקום הַפְרָעַת טַעַם
שְקִיפָה וּמִשְקָף (-scopy)			
37.	שְקִיפָה [הַפְעוּלָה]	-scopy	
38.	מִשְקָף [הַמְכִשִיר]	-scope	
39.	שְקִיפָתִי	-scopic	
40.	שְקִיפַת שֶק הַשְפִיר	amnioscopy	במקום הַסְתַפְלוֹת בְּשְפִיר
41.	שְקִיפַת מִפְרָק	arthroscopy	
42.	שְקִיפַת סִמְפוֹנוֹת	bronchoscopy	במקום הַסְתַפְלוֹת בְּסִמְפוֹנוֹת
43.	שְקִיפַת נִימִים	capillaroscopy	
44.	שְקִיפַת הַמְעִי הַגָס, שְקִיפַת כְרֶפֶשֶׁת	colonoscopy	במקום הַסְתַפְלוֹת בְּמְעֵי הַגָס
45.	שְקִיפָה מְדַמָה שֶל הַמְעִי הַגָס, שְקִיפָה מְדַמָה שֶל הַכְרֶפֶשֶׁת	virtual colonoscopy	

	colonoscopic polypectomy	כְּרִיתַת פּוֹלִיפּ שְׁקִיפִית	46.
	colposcopy	שְׁקִיפַת הַנְּרֵתִיק וְצוּאֵר הַרְחֵם	47.
במקום הסתכלות דרך שק הדגלס	culdoscopy	שְׁקִיפַת הַצֶּפֶק הָאֲגִנִי	48.
	cystoscopy	שְׁקִיפַת שְׁלֻפּוּחִית	49.
במקום הסתכלות בשפכה ובשלפוחית	cystourethroscopy	שְׁקִיפַת שְׁפֶכָה וְשְׁלֻפּוּחִית	50.
	dermatoscopy	שְׁקִיפַת עוֹר	51.
במקום הסתכלות בתוך-, הסתכלות	endoscopy	שְׁקִיפַת פְּנִים, שְׁקִיפָה	52.
	capsule endoscopy, CE, video capsule endoscopy, VCE	שְׁקִיפָה בְּכֻמוֹסָה	53.
	capsule endoscope	מְשַׁקֵּף כְּמוֹסָה	54.
	esophagoscopy	שְׁקִיפַת וְשֵׁט	55.
במקום הסתכלות בקבה	gastroscope	שְׁקִיפַת קֶבֶה	56.
במקום הסתכלות ברחם	hysteroscopy	שְׁקִיפַת רְחֵם	57.
במקום הסתכלות בבטן	laparoscopy	שְׁקִיפַת בֶּטֶן	58.
	laparoscopic surgery	נְתוּחַ בֶּטֶן שְׁקִיפִית	59.
במקום ראי גרון	laryngoscopy	שְׁקִיפַת גְּרוֹן	60.
במקום הסתכלות במצד הביניים	mediastinoscopy	שְׁקִיפַת מְצַר הַבִּינָיִים	61.
	ophthalmoscopy	שְׁקִיפַת עֵין	62.
	otoscopy	שְׁקִיפַת אָזֶן	63.
במקום הסתכלות במעי הגס	rectoscopy	שְׁקִיפַת חִלְחֻלַת	64.
	rhinoscopy	שְׁקִיפַת אֵף	65.
	sigmoidoscopy	שְׁקִיפַת הַמְּעֵי הָעֵקֶל	66.
	thoracoscopy	שְׁקִיפַת חִזָּה	67.
שונות			
	X-ray computed tomography, CT	טומוגרפיה מְמַחֶשֶׁבֶת	68.
	magnetic-resonance imaging, MRI	דְּמוֹת בְּתֵהוּדָה מְגִנֵּטִית	69.
במקום הסרה [פעולה כירורגית]; הפְּרָדוֹת [תופעה פתולוגית]	ablation	הַסְרָה [בסכין]; הַכְּחָדָה [פעולה פולשנית, למשל באמצעות גלי רדיו]; הפְּרָדוֹת [תופעה פתולוגית]	70.
	ablative therapy	טפול בְּהַכְחָדָה	71.
	brachytherapy	טפול בְּקִרְיָה מְלֵגו	72.
במקום טפול בְּקִרְיָה	radiation therapy	טפול בְּקִרְיָה מְלֵבֵר	73.
	futile care, futile therapy	טפול סָרֵק	74.
	circadian	יָמִי	75.
	diurnal [of daytime]	יוֹמִי	76.
	nocturnal	לַיְלִי	77.
	intake	קְלִיטָה [בחילוף החומרים]	78.
	output	פְּלִיטָה [בחילוף החומרים]	79.
	rebound effect, rebound	תּוֹפְעַת שְׂגִבּוֹר	80.

	phenomenon [pharmacological]		
חידוש	rebound reaction	תגובת שגבור	.81
	circulating nurse	אח מסתובב, אחות מסתובבת [בחדר ניתוח]	.82
	scrub nurse	אח רחוץ, אחות רחוצה [בחדר ניתוח]	.83
	penis	פין	.84
	clitoris	דגדגן	.85
במקום טחירה.	rectal tenesmus, tenesmus	דחף ריק [בצאייה]	.86
	bronchiolitis	דלקת הסמפוניות	.87
חידוש. במקום תסמנת עקה שלאחר post-traumatic stress = חבלה = syndrome, PTSD (פסיכולוגיה תשני"ד). רווח: הפרעת דחק פוסט- טראומטית.	post-traumatic stress disorder, PTSD	הלמת	.88
	inhalation [of medicine]	השאפה [החדרת תרופה לדרכי הנשימה על ידי שאיפתה בצורת גז או אדים]	.89
	inhaler	משאף	.90
	inhalator	משאפה [מכשיר אינהלציה]	.91
חודש בציבור ופורסם בעיתונות	chronic obstructive pulmonary disease, COPD	חסמת הראה	.92
במקום צוללות האזנים	tinnitus	טנטון	.93
	phantom pain	כאב רפאים	.94
	face mask	מסכת	.95
במקום מצע המעי (אנטומיה תשי"ז)	mesentery	מתלה המעי	.96
	tolerance	סבילות	.97
	biomarker	סמן ביולוגי	.98
במקום עצם השכם	scapula	עצם השכמה	.99
	defecate [v.]	צאה	.100
	defecation	צאייה	.101
רק במקום קצנה ולא במקום גף	extremitas	קצה	.102
במקום אסוף (מיקרוביולוגיה תשני"ה). בשימוש הרווח: 'קציר איברים'.	organ harvesting	נטילת איברים [מתורם, לצורך השתלה]	.103
	keratoconus	קרנית חרוטה	.104
במקום שגץ; שגץ [פועל]	ligature	קשר	.105
במקום שפשוף, קול שפשוף	crepitation	רחשוש	.106
חידוש	reconstitution	שרכוב	.107
אושר בביולוגיה תשס"ט	biopsy	דגימת רקמה, ביופסיה	.108